

Kadernotitie Vrijwilligersbeleid 2010 - 2013

Gemeente Nieuwkoop
Afdeling FMO,
cluster Maatschappelijke Ontwikkeling
Met medewerking van de afdeling VVH,
cluster Maatschappelijke Voorzieningen
december 2009
definitieve versie

Inhoud

1. Inleiding
2. Visie
3. Doelstelling
4. Kaders
  - 4.1. Algemeen
  - 4.2. Beleidsmatige kaders vanuit rijk, provincie, regio en/of lokaal
    - 4.2.1 Landelijke kaders
    - 4.2.2 Provinciale kaders
    - 4.2.3 Regionale kaders
    - 4.2.4 Lokale kaders
  - 4.3. Financieel kader
5. Relevante ontwikkelingen
6. Uitgangspunten voor beleid
7. Beslispunten
8. Proces
9. Bijlagen
  - Bijlage 1. Overzicht met verenigingen en organisaties gemeente Nieuwkoop*
  - Bijlage 2. Beleidsmatige kaders vanuit rijk, provincie, regio en/of lokaal*
    - 1.1. Landelijke kaders
    - 1.2. Provinciale kaders
    - 1.3. Regionale kaders
    - 1.4. Lokale kaders
  - Bijlage 3. Naslagwerken*
  - Bijlage 4 Websites*

‘Geen mens is een Eiland, geheel op zichzelf’¹

---

¹ John Donne 1572/1631 Uit: Sixteenth Devotion

1. Inleiding

Nederland behoort in de statistieken tot de hoogst scorende landen als het om vrijwillige inzet gaat. Vrijwillig zetten burgers zich in om anderen te helpen, om met anderen samen te werken bij het uitvoeren van activiteiten en het bereiken van gemeenschappelijke doelen

Vrijwilligerswerk raakt talloze activiteiten waarvoor gemeenten en provincies specifiek beleid voeren, zoals sport, jeugd, zorg, cultuur, natuur- en milieu, veiligheid en leefbaarheid.

De vele activiteiten van vrijwilligers vormen samen een substantieel deel van de sociale infrastructuur in Nederland, en ook in de gemeente Nieuwkoop. De gemeente Nieuwkoop kent een rijk verenigingsleven.

De kadernotitie vrijwilligersbeleid heeft ten doel om te komen tot een samenhangend vrijwilligersbeleid. Randvoorwaarden voor het in stand houden van het rijk verenigingsleven in de gemeente Nieuwkoop worden gecreëerd. Tevens wordt met de nota vrijwilligersbeleid voldaan aan de vraag van de gemeenteraad. In het raadsprogramma 2007-2010 heeft de raad aangegeven in te zetten op beleid gericht op het in stand houden van het rijke verenigingsleven.

In deze kadernotitie komt het vrijwilligerswerk aan bod. Mantelzorg wordt in een aparte notitie behandeld. Dit doordat de positie van mantelzorgers en vrijwilligers niet identiek is. Mantelzorg wordt gekenmerkt door een hoge mate van onvermijdelijkheid, een doorgaans grote intensiteit en langdurigheid en de noodzaak om wijzigingen aan te brengen in het leven waaraan men voorheen gewend was. Bij vrijwilligers gaat het meer om de gekozen intrinsieke waarde van het vrijwilligerswerk, om het opdoen van ervaring en het realiseren van persoonlijke ontplooiing. De vrijwillige ondersteuning in de thuishulp komt ook in de kadernotitie voor het mantelzorgbeleid aan bod, aangezien deze verbonden is met de mantelzorg.

In deze nota wordt uitgegaan van de volgende definitie van vrijwilligerswerk: 'Vrijwilligerswerk is werk dat in enig georganiseerd verband, onverplicht en onbetaald, wordt verricht ten behoeve van anderen of de samenleving. Vrijwilligerswerk stelt bovendien de vrijwilliger in staat ervaring op te doen en zichzelf te ontplooiën.

Met deze notitie wordt een kader gecreëerd voor het vrijwilligersbeleid in de komende jaren. Het is geen notitie in detail, maar een notitie op hoofdlijnen en moet uiteindelijk leiden tot afspraken op uitvoerend niveau tussen gemeente en alle bij het vrijwilligerswerk betrokken instellingen.

In hoofdstuk 2 vindt u de visie. In hoofdstuk 3 komen de afgeleide doelstellingen aan bod. In het vierde hoofdstuk van de notitie worden de kaders op beleidsmatig en financieel niveau aangegeven. Beiden op hoofdlijnen. In hoofdstuk 5 worden de belangrijkste ontwikkelingen benoemd die van invloed zijn op het vrijwilligersbeleid in algemene zin en voor Nieuwkoop in het bijzonder. Hoofdstuk 6 behelst de uitgangspunten voor het vrijwilligersbeleid. Hoofdstuk 7 sluit af met beslispunten voor u als raad. Ten slotte wordt in hoofdstuk 8 het proces van het vervolgtraject geschetst en vindt u in hoofdstuk 9 de bijlagen.

2. Visie

De visie geeft een richting aan de ambities voor de toekomst en biedt daarbij de mogelijkheid tot gedachtevorming over het vrijwilligersbeleid in de gemeente Nieuwkoop.

Vrijwillige inzet van burgers voor elkaar, is van wezenlijke belang voor onze samenleving.

Vrijwilligersinitiatieven ontstaan vaak spontaan uit bepaalde behoeften, interesses en problemen die mensen in hun directe woon- en leefomgeving ervaren.

Zonder de inzet van vrijwilligers is er geen sprake van gemeenschappelijkheid, betrokkenheid van inwoners bij hun woon- en leefomgeving en zouden er geen nieuwe initiatieven worden genomen.

Vrijwilligerswerk is in de visie van de gemeente de smeerolie van de samenleving; het is van groot belang.

Een gemeente kan niet zonder vrijwilligers.

De gemeente wil het vrijwilligerswerk blijven stimuleren, faciliteren, ondersteunen en zo bereikbaar mogelijk maken.

In het Wmo-beleidsplan 'Mee® doen' 2008-2011, prestatieveld 4, is de volgende visie geformuleerd ten aanzien van vrijwilligerswerk:

Vrijwilligers zijn van onschatbare waarde voor de samenleving. De inzet van vrijwilligers vergroot de participatie van mensen en maakt een samenleving leefbaarder. Dankzij de inzet van vrijwilligers kunnen tal van activiteiten (sport, jeugd, ouderen) doorgang vinden.
---

3. Doelstellingen

De doelstelling in algemene zin is het opstellen van een notitie waarin de kaders voor het vrijwilligersbeleid voor de komende vier jaar, 2010-2013, worden geformuleerd en als uitgangspunt dienen voor de afspraken op uitvoerend niveau tussen instellingen en gemeente Nieuwkoop.

Daarnaast worden in het Raadsprogramma 2007-2010, het Wmo-beleidsplan 'Mee® doen' 2008-2011 en de Structuurvisie Nieuwkoop 2040 deel I diverse doelstellingen meegegeven. Omdat deze beleidsstukken onderdeel uitmaken van het lokale kader, worden de doelstellingen in hoofdstuk 4 vermeld.

4. Kaders

Om te komen tot een herbezinning op het vrijwilligersbeleid in de gemeente Nieuwkoop is het nodig om kaders te schetsen. Na de fusie en ook in de periode ervoor in de drie afzonderlijke gemeenten was en is er nog geen beleid opgesteld. Dit betekent overigens niet dat er gedurende die periode geen beleidsactiviteiten op het gebied van vrijwilligersbeleid ondernomen zijn. Sommige kaders vormen al onderdeel van de dagelijkse praktijk, andere kaders zijn nieuw en vragen om andere of nieuwe afspraken tussen gemeente en vrijwilligersorganisaties. In dit hoofdstuk worden de kaders weergegeven. Allereerst wordt een beeld gegeven van de situatie in Nieuwkoop door middel van een algemeen kader (paragraaf 4.1.). Na het algemeen kader wordt in gegaan op de landelijke kaders vanuit het rijk (paragraaf 4.2.1.). Ten slotte wordt ingegaan op de provinciale kaders (paragraaf 4.2.2.) en de lokale kaders (paragraaf 4.2.3.). De kaders worden kort weergegeven, meer informatie is te vinden in de bijlage (hoofdstuk 9, bijlage 2). Dit geldt vooral voor de kaders uit de paragrafen 4.2.1. t/m 4.2.3.

4.1 Algemeen

Om een beeld te krijgen van het vrijwilligersbeleid in Nieuwkoop worden een aantal algemene gegevens in kaart gebracht.

Demografische ontwikkeling

Het aantal inwoners van de gemeente Nieuwkoop bedraagt per 1-1-2009 26.767 inwoners. In onderstaande tabel is de ontwikkeling tussen 2008 en 2030 in kaart gebracht.

Demografische ontwikkeling gemeente Nieuwkoop²

Leeftijd	2008	2010	2020	2030	Geschatte toe- of afname 2008-2030	
					Absoluut	Relatief
0-14 jaar	4.795	4.735	4.165	4.250	-545	-11%
15-24 jaar	3.400	3.350	3.305	2.970	-430	-13%
25-54 jaar	10.630	10.505	9.565	9.285	-1.345	-13%
55-64 jaar	3.905	3.835	3.970	3.665	-240	-6%
65- 74 jaar	2.375	2.360	3.295	3.495	1.120	47%
75- 84 jaar	1.140	1.120	1.660	2.210	1.070	94%
85+	405	400	580	800	395	98%
Totaal	26.650	26.305	26.540	26.675	25	0%

De afname onder de leeftijdsgroepen 0-14, 15-24 en 25-34 jaar is tot en met 2030 het grootst. Daarentegen neemt de groei onder de groep 65+ toe. Deze demografische ontwikkeling kan van invloed zijn op de invulling van het vrijwilligerswerk.

Organisaties waarbinnen vrijwilligers actief zijn zijn onder andere:

- instellingen in de zorg
- onderwijs
- kerken
- jeugd en jongerenwerk
- ouderen
- kunst en cultuur
- sport

Vrijwilligers in de gemeente Nieuwkoop

Over concrete aantallen vrijwilligers in de gemeente zijn geen gegevens beschikbaar.

Uit landelijke gegevens blijkt dat 42% van de inwoners van 18 jaar en ouder vrijwilligerswerk verricht³. Aangezien de gemeente Nieuwkoop ongeveer 19.830 inwoners van 18 jaar en ouder heeft (peildatum: 1 januari 2009), kan worden afgeleid dat het om ongeveer 8.330

² Masterplan Wonen, Welzijn en Zorg gemeente Nieuwkoop, cijfers 2008, Regionale Commissie Gezondheidszorg Zuid-Holland Noord, juli 2009 (nog niet vastgesteld)

³ 'Minder vrijwilligers, meer informele hulpverleners' Centraal Bureau voor de Statistiek 2003.

personen van 18 jaar en ouder gaat die vrijwilligerswerk verrichten of verricht heeft de afgelopen twaalf maanden.

In de gemeente Nieuwkoop zijn meer dan 300 organisaties en verenigingen bekend die met vrijwilligers samenwerken. In de bijlagen is deze lijst opgenomen. Deze lijst geeft een goed beeld wat het aanbod van organisaties en verenigingen is, maar is echter niet uitputtend. Niet alle verenigingen en organisaties zijn bij de gemeente bekend. Grote zorginstellingen die met vrijwilligers werken zijn Wijde zorg met verschillende locaties en Ipse de Bruggen. Ook op de basisscholen zijn veel vrijwilligers actief.

De gemeente Nieuwkoop bevordert vrijwilligerswerk door te participeren in de volgende regionale voorzieningen:

- Regionaal steunpunt vrijwilligers⁴;
- Digitale vrijwilligersvacaturebank.

Op lokaal niveau geeft de gemeente uiting aan vrijwilligerswerk door:

- Subsidiering van vrijwilligersorganisaties;
- De vrijwilligersprijs;
- Aanbieden van vrijwilligersverzekering;
- Subsidiering van kadertrainingen;
- Deregulering

Aan de regionale voorzieningen heeft Nieuwkoop haar medewerking verleend. De invoering van deze voorzieningen heeft voor de fusie van de drie gemeenten Liemeer, Ter Aar en Nieuwkoop plaatsgevonden.

De subsidies worden verleend aan vrijwilligersorganisaties die actief zijn op de beleidsterreinen activiteiten Jeugd- en Jongerenwerk, Ouderenbeleid (recreatie en ontmoeting/bevorderen zelfredzaamheid), kunst en cultuur, EHBO-activiteiten, fysieke sport, denk- en recreatieve sport, nationale feestdagen en dorps- en volksfeesten, toerisme en verkeer, overige vrijwilligersactiviteiten en accommodaties.

Dit betreffen de waarderings- en activiteitsubsidies. Daarnaast worden er nog incidentele subsidies verstrekt.

Ook is er sprake van particulier initiatief om uiting te geven aan de waardering voor vrijwilligers. Zo organiseert Stichting Torenschudders jaarlijks het Torenschudders-feest om de vrijwilligers uit de kern Nieuwkoop voor hun inzet te bedanken. Tijdens die dag wordt ook de stimuleringsprijs voor de jeugd uitgereikt.

4.2. Beleidsmatige kaders vanuit rijk, provincie, regio en/of lokaal

In deze paragraaf zijn kaders opgenomen die een beeld schetsen van –de basis van- het vrijwilligersbeleid.

4.2.1 Landelijke kaders

Beleidsprogramma 2007-2011 “Samen werken, samen leven” Kabinet Balkenende IV⁵

Op 14 juni 2007 presenteerden minister-president Balkenende en de vice-minister-presidenten Bos en Rouvoet het Beleidsprogramma 2007-2011. Het programma is de concrete uitwerking van het coalitieakkoord.

Een doelstelling in het beleidsprogramma van het kabinet Balkende IV is substantiële uitbreiding van het aantal vrijwilligers in 2011. Uitgangspunt hierbij is dat het aantal vrijwilligers dreigt af te nemen. Het kabinet zet daarom in op een intensivering van de kwaliteit en kwantiteit van vrijwilligersorganisaties, waaronder sportverenigingen. Ook zal deelname van allochtonen en in het bijzonder allochtone vrouwen aan vrijwilligers-organisaties worden gestimuleerd. Met de VNG zal het kabinet afspraken maken over de inzet. De gemaakte afspraken zullen worden bewaakt in het kader van het project 'Iedereen doet mee'. In het project 'Iedereen doet mee' worden met de meest betrokken actoren concrete beleidsmaatregelen

⁴ Nu Participe Vrijwilligersnet

⁵ Beleidsprogramma “Samen werken, samen leven”, kabinet Balkende IV, Den Haag, 2007

uitgewerkt, die ertoe moeten leiden dat de komende vier jaar 200.000 mensen extra aan de slag gaan. Eén van de terreinen waar het project zich op richt is het vergroten van de maatschappelijke participatie. In de gemeente Nieuwkoop is hier geen direct aansluitend beleid op geformuleerd. In de Wmo-beleidsnota van Nieuwkoop is zijn de gemeentelijke doelstellingen voor het vrijwilligersbeleid geformuleerd.

Wet maatschappelijke ondersteuning

De Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) is met ingang van 1 januari 2007 in werking getreden. Het maatschappelijke doel van de Wmo is 'meedoen'. De Wmo stimuleert en faciliteert informele zorg en maakt gemeenten verantwoordelijk voor het doelmatig combineren van wonen, zorg en welzijn.

Vrijwilligerswerk speelt op alle prestatievelden van de WMO een belangrijke rol. Vrijwillige inzet in eigen buurt heeft direct invloed op de leefbaarheid in die buurt. Vrijwilligers helpen andere WMO doelgroepen te laten "meedoen", bijvoorbeeld door ouderen te bezoeken, een "maatje" zijn voor een gehandicapte of diensten te draaien in een huiskamer voor daklozen. Voor nieuwkomers en allochtonen is vrijwilligerswerk van grote waarde voor hun inburgering en verdere integratie in de Nederlandse samenleving. En voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt geeft vrijwilligerswerk de mogelijkheid tot contact, waardering en werkervaring.

Beleidsbrief Mantelzorg en vrijwilligerswerk 2008-2011⁶

In de [beleidsbrief 'Mantelzorg en vrijwilligerswerk'](#) van 9 oktober 2007 gaat VWS in op de betekenis van mantelzorg en vrijwilligerswerk voor de samenleving. Tegen deze achtergrond worden de hoofdlijnen geformuleerd voor het beleid voor de komende jaren. Voorop staat dat de gemeenten verantwoordelijk zijn voor goede ondersteuning op lokaal niveau. VWS helpt gemeenten hierbij onder meer door een aantal basisfuncties te benoemen voor het vrijwilligerswerk. Het beleid richt zich ook op het aangaan van bondgenootschappen met andere partijen om gezamenlijk vrijwilligerswerk te versterken. Het kabinet streeft naar een uitbreiding van het aantal vrijwilligers.

Een speerpunt is zorgen voor een goed ondersteuningsaanbod op lokaal of regionaal niveau. Dit door richting te bieden door het benoemen van een aantal basisfuncties in het ondersteuningsaanbod. Een ander speerpunt is vrijwilligerswerk op terreinen inzetten om andere maatschappelijke doelen te bereiken.

Basisfuncties⁷

Om gemeenten te ondersteunen in het vrijwilligersbeleid zijn basisfuncties voor vrijwilligerswerk ontwikkeld. Deze basisfuncties zijn opgesteld door VWS, samen met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Nederlandse Organisatie Vrijwilligerswerk (NOV) en Mezzo (landelijke vereniging voor mantelzorgers en vrijwilligerszorg). Met de basisfuncties worden die aspecten of onderdelen van het plaatselijke vrijwilligerswerk bedoeld, waarvan de werking van wezenlijk belang is. Staatssecretaris Bussemaker stelt dat deze basisfuncties voor 75% bij de gemeenten in hun beleid aanwezig moet zijn. Concreet gaat het voor vrijwilligers om:

- Vertalingen maatschappelijke ontwikkelingen naar beleid
- Makelaarsfunctie;
- Aanbieden van ondersteuningsstructuur;
- Stimuleren en waarderen vrijwilligerswerk;
- Vastleggen en borgen van opgedane ervaring.

Uitgewerkt gaat het om het volgende:

1. Vertalen maatschappelijke ontwikkelingen naar beleid
De gemeente weet nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen te vertalen naar lokaal beleid. Nieuwe ontwikkelingen als inzetten van vrijwilligerswerk bij inburgering, maatschappelijke stages, werknemersvrijwilligerswerk of online vrijwilligerswerk vragen om een visie en om beleid en ten slotte om een gepast aanbod vanuit ondersteunende organisaties. Hieronder valt ook het omgaan met belemmerende regelgeving en andere vormen van belangenbehartiging van vrijwilligers.

---

⁶ Beleidsbrief Mantelzorg en Vrijwilligerswerk 2008-2011 'Voor elkaar', Ministerie van VWS, Den Haag, 2007

⁷ Basisfuncties, Lokale ondersteuning vrijwilligerswerk en mantelzorg, Ministerie van VWS, Den Haag, 2007

Voorbeelden van concrete activiteiten zijn duiden en interpreteren van autonome ontwikkelingen, die invloed hebben op vrijwilligerswerk, zoals demografie, economische conjunctuur, arbeidsmarkt of bestrijden van administratieve lastendruk.

2. Makelaarsfunctie

De gemeente biedt voor een bemiddelingsstructuur aan waar organisaties die met vrijwilligers van doen hebben elkaar kunnen vinden. Indien nodig brengt de gemeente partijen samen. Het convenant voor de verdere ontwikkeling van een makelaarsfunctie voor maatschappelijke stage en de stimulering van vrijwilligerswerk is van grote betekenis voor de uitbouw van deze functie.

Voorbeelden van concrete activiteiten zijn opzetten en ondersteunen van een platform vrijwilligersorganisaties of het ondersteunen van bedrijven bij het maatschappelijk ondernemen, wat uiteindelijk leidt tot een contact tussen een bedrijf en een maatschappelijke organisatie.

3. Aanbieden van ondersteuningsstructuur

De ondersteuningsstructuur biedt vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties een punt waar ze bijvoorbeeld terecht kunnen voor informatie over nieuwe regelingen, (organisatie) advies aan vrijwilligersorganisatie gegeven kan worden, organisaties ondersteund kunnen worden met praktische hulp en faciliteiten. In kleine gemeenten kan een goede doorverwijsfunctie voldoende zijn en kan er aangehaakt worden bij een regionale ondersteuningsstructuur. Het gaat bij deze basisfunctie niet om de structuur *an sich*, maar om het doel wat daarmee bereikt wordt: het ondersteunen en versterken van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties.

Voorbeelden van concrete activiteiten zijn peiling van de behoeften aan ondersteuning bij vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties, informatie verstrekken over nieuwe regelingen of organisatieadvies aan vrijwilligersorganisaties.

4. Stimuleren en waarderen

De gemeente weet het vrijwilligerwerk te stimuleren en geeft uiting aan de waardering voor het vrijwilligerswerk. Stimulering en promotie kan tot uiting komen in bijvoorbeeld een vrijwilligersdag. Waardering uit zich bijvoorbeeld door het verbinden van de naam van de gemeente aan een promotieactiviteit.

Voorbeelden van concrete activiteiten zijn een communicatieplan vrijwilligerswerk: door het jaar heen voldoende publicitaire aandacht in media voor vrijwilligerswerk of het organiseren van een beursvloer.

5. Vastleggen en borgen van opgedane ervaring

In de gemeente is men in staat om de opgedane kennis en ervaring in het vrijwilligerswerk te borgen en vast te leggen.

Vastgelegde kennis en ervaring dient beschikbaar te zijn, bijvoorbeeld via een informatiepunt of door middel van een ontwikkeld trainingsaanbod. Naast het vastleggen, is het ook goed een evaluatieslag te maken van de opgedane ervaringen en dit te gebruiken voor innovaties.

Ook voor deze basisfunctie geldt, dat een informatiepunt (onderdeel van de ondersteuningsstructuur) niet perse zelf beschikking hoeft te hebben over alle vastgelegde ervaringen en kennis, maar wel moet weten, waar dit te vinden is.

Een vorm van borgen en vastleggen, is het stimuleren van vrijwilligersorganisaties om beproefde werkwijzen in bestaande procedures en draaiboeken in te passen.

Voorbeelden van concrete activiteiten zijn evaluatie van opgedane ervaring of deelnemen aan kennisuitwisseling op regionaal of provinciaal niveau.

Movisie leidt in opdracht van VWS een traject om gemeenten te adviseren over het uitwerken en implementeren van de basisfuncties. Het traject wordt gestart met een nulmeting. Tympaan voert deze nulmeting in de provincie Zuid-Holland uit. In november 2009 zal hierover eerste gesprek zijn met Tympaan en de gemeente Nieuwkoop.

Maatschappelijke stage

VWS, OCW en de VNG hebben een [convenant](#) afgesloten. Het is de bedoeling dat gemeenten de komende jaren een makelaarsfunctie opzetten voor vrijwilligerswerk én voor maatschappelijke stages. Sinds 2008 ontvangen gemeenten hiervoor geld via het Gemeentefonds. In het convenant wordt uitgelegd hoe de makelaarsfunctie eruit kan zien. Doel van de maatschappelijke stage (MaS) is dat alle jongeren tijdens hun schooltijd kennis maken met én een onbetaalde bijdrage leveren aan de samenleving. Scholen breiden hun netwerk uit en werken samen met vrijwilligerscentrales en stagebieders. Het vrijwilligerswerk krijgt door de maatschappelijke stage een nieuw imago. En vrijwilligersorganisaties krijgen de kans ervaring op te doen met jongeren. Met ingang van het schooljaar 2011-2012 is voor alle scholieren (VMBO, HAVO, VWO), die dan instromen de maatschappelijke stage verplicht. Met de vormgeving van de MaS voor het voortgezet onderwijs in Nieuwkoop is in 2009 gestart.

4.2.2 Provinciale kaders

Programma Provincie Nieuw Stijl⁸

De provincie Zuid-Holland heeft in 2007 een kerntakendiscussie gevoerd, die is uitgemond in het programma 'Provincie Nieuwe Stijl 2008-2011'. Dit programma is voorjaar 2008 vastgesteld en omvat de hoofdlijnen:

1. De provincie gaat zich concentreren op haar kerntaken en wil deze ook versterken. Concreet gaat het dan om de ruimtelijke omgeving en de wettelijke taken ten aanzien van sociaal-maatschappelijke vraagstukken (jeugdzorg en tweedelijns ondersteuning van gemeenten)
2. De uitvoering van beleid zal de provincie meestal aan anderen overlaten, tenzij het verdelingsopgaven betreft die de overheid op zich moet nemen en die de lokale schaal overstijgen.
3. De provinciale financiering van eerstelijnsactiviteiten die primair de verantwoordelijkheid van gemeenten of (semi)private organisaties zijn, wordt beëindigd. In het kader van de ondersteuning met betrekking tot de sociale infrastructuur, kunnen de gemeenten op deze thema's wel ondersteuningsvragen formuleren. Deze worden dan op basis van een 'gedwongen winkelnering' via de tweedelijnsorganisaties, ofwel de zogeheten ondersteuningsinstellingen, van de provincie ingevuld.

Regionale Agenda Samenleving (RAS)

Via de RAS wil de provincie Zuid-Holland inzetten op maatschappelijke participatie: op activiteiten die erop gericht zijn om het 'meedoen' van burgers te stimuleren. Een van de drie beleidsprioriteiten is de ondersteuning van gemeenten bij de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). De provincie heeft een wettelijke steunfunctietaak naar de gemeenten toe. Zij wil de gemeente ondersteunen met 'tweedelijns-ondersteuning' bij onder andere de ondersteuning vrijwilligers.

In de RAS-nieuwe stijl zal de provincie ter uitvoering van haar wettelijke verantwoordelijkheid voor ondersteuning van gemeenten bij hun WMO-welzijnstaken, via de RAS de concrete ondersteuningsvragen van de gemeenten op deze terreinen inventariseren.

Tevens subsidieert de provincie provinciale ondersteuningsinstellingen die ondersteuning bieden aan organisaties die werkzaam zijn in de eerste lijn op het gebied van onder andere jeugd en Wmo. Daarbij gaat het om tweedelijns-ondersteuning in de vorm van deskundigheidsbevordering, kennisuitwisseling en innovatie⁹. PJ Partners en Tympaan zijn de relevante ondersteuningsinstellingen in Zuid-Holland voor het vrijwilligersbeleid.

4.2.3 Regionale kaders

Rijnstreekberaad

Het portefeuillehoudersoverleg sociale agenda richt zich onder andere op het tot stand brengen van de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt.

Een ander belangrijk project is het invulling geven aan de Regionale Agenda Samenleving (RAS).

Naar aanleiding van het convenant RAS Rijnstreek 2006-2008 zijn onderstaande activiteiten ondernomen.

⁸ Programma Provincie Nieuwe Stijl 2008-2011, Provincie Zuid-Holland, Den Haag, maart 2008

⁹ 'Meedoen in Zuid-Holland – Maatschappelijke Participatie 2009-2012, Naar een resultaatgerichte RAS en een duurzame, vraaggerichte steunfunctiestructuur', Provincie Zuid-Holland, Den Haag, 2008

In de Rijnstreek is in 2004 de digitale vrijwilligersvacaturebank van start gegaan. Sinds 2005 kunnen inwoners op drie locaties gebruik maken van een informatiezuil. Dit zijn het gemeentehuis in Rijnwoude, de voetbalvereniging in Noorden en het kantoor van het huidige Participe in Alphen aan den Rijn. De coördinatie ligt bij Participe.

In 2005 was de inzet gericht op het bekender maken van de vrijwilligersvacaturebank. Het streven was zowel het aantal aangeboden vacatures te verhogen als het aantal inwoners dat gebruik maakt van de vrijwilligersvacaturebank te verhogen. In 2005 is ook specifieke aandacht besteed aan het toeleiden van bijstandsgerechtigden naar vrijwilligerswerk. De afdelingen sociale zaken van Alphen aan den Rijn en de ISDR zijn hiervoor programma's sociale activering gestart. In de regio is verder het initiatief genomen om de behoefte bij verenigingen en organisaties naar ondersteuning van vrijwilligers systematisch in kaart te brengen.

Doelstellingen waren het vergroten van vrijwilligersinzet, bevorderen van participatie van vrijwilligers in organisaties en verenigingen.

Voor de nieuwe RAS zijn er in het Rijnstreekberaad geen doelstellingen voor het vrijwilligersbeleid geformuleerd.

Ongeveer anderhalf jaar geleden is er een regionaal onderzoek naar vrijwilligersbeleid uitgevoerd. Alphen aan den Rijn was hierin trekker. De ondersteuningsfunctie stond centraal in het onderzoek. Het onderzoek heeft tot nu toe niet tot regionale activiteiten geleid.

Dit najaar is er een eerste verkennend gesprek geweest tussen de gemeente Nieuwkoop, Alphen aan den Rijn en Rijnwoude om te kijken hoe het vrijwilligersbeleid eventueel weer gezamenlijk opgepakt kan worden.

In het kader van de Regionale Agenda Samenleving heeft de Stichting Jeugd- en Jongerenwerk Midden-Holland (STJMMH) in 2008 in opdracht van het Rijnstreekberaad een themabijeenkomst georganiseerd voor de vrijwilligers van de jeugdvoorzieningen in de gemeenten Alphen aan den Rijn, Jacobswoude, Nieuwkoop en Rijnwoude. Het thema was 'Werven en behouden van vrijwilligers in het lokale jeugd- en jongerenwerk'. Ook ondersteunt STJMMH vrijwilligers en besturen van jeugdvoorzieningen binnen de gemeente Nieuwkoop.

4.2.4 Lokale kaders

Raadsprogramma 2007-2010¹⁰

In het raadsprogramma zijn –specifiek of indirect met betrekking tot de doelgroep vrijwilligers- als doelstellingen opgenomen:

- het in stand houden van het rijke verenigingsleven, onder andere door een doelgroepenbeleid
- een inventarisatie van de lokale en sociale structuren om deze zodoende (verder) te ontwikkelen en/of te handhaven
- onderzoek naar de mogelijkheden om de regeldruk te verminderen
- vrijwilligers van de in te stellen welzijnsloketten ondersteunen en scholen met vanuit de gemeente permanent beschikbaar gestelde capaciteit

Perspectiefnota 2009-2013¹¹

De doelstellingen die uit de Perspectiefnota betrekking hebben op de doelgroep vrijwilligers zijn onder andere:

Vanuit de strategische doelstelling om de zelfredzaamheid van burgers te bevorderen heeft de gemeente als specifieke doelstelling om vrijwilligers in lokale welzijnsinstellingen te scholen en te ondersteunen.

Daarnaast wil de gemeente met als uitgangspunt een rijk verenigingsleven vrijwilligersactiviteiten faciliteren en waarderen, en financiële ondersteuning van het verenigingsleven en vrijwilligerswerk. Eerstgenoemde moet leiden tot ontwikkeling van gemeentelijk beleid, uitrol vrijwilligersdag over de gehele gemeente, een uitreiking van gemeentelijke vrijwilligersprijzen en een digitale vrijwilligers vacaturebank. Tweede tot het opstellen van subsidieregels.

¹⁰ Raadsprogramma gemeente Nieuwkoop, 2007-2011, Gemeente Nieuwkoop, januari 2007

¹¹ Perspectiefnota 2010-2013, Een solide basis gelegd, Gemeente Nieuwkoop, vastgesteld 18 juni 2009

Wmo-beleidsplan 2008-2011¹²

In 2006 is de kadernota Wmo van de Rijnstreekgemeenten door de raad vastgesteld. Hierin zijn de kaders opgenomen voor de Wmo beleidsnota. Op 1 januari 2007 is de Wet maatschappelijke ondersteuning daadwerkelijk in werking getreden. Een van de verplichtingen van de wet is het vaststellen van een beleidsplan voor maximaal een termijn van 4 jaar. Het Wmo-beleidsplan 'Mee(r) doen' is op 7 februari 2008 door de gemeenteraad vastgesteld.

Doelstellingen die in het Wmo-beleidsbeleid verwoord worden zijn:

- De gemeente vindt het groot belang dat ondersteuning wordt geboden aan huidige en toekomstige vrijwilligers zodat zij zich willen en kunnen blijven inzetten voor de samenleving.
- Ten aanzien van de jeugd die momenteel nog niet betrokken is bij vrijwilligerswerk moet anders omgegaan worden met het doen van een beroep op hen om dit vrijwilligerswerk alsnog te gaan doen. Aan hen zal gevraagd worden om op ad hoc-basis vrijwilligerswerk te gaan doen waarbij er rekening mee gehouden zal worden dat het vrijwilligerswerk voor de jeugdige een extra 'voldoeningsfactor' heeft.
- De gemeente moet zelf het goede voorbeeld geven.
- Nieuwkoop wil behoud van het huidige voorzieningenaanbod dat door vrijwilligerswerk tot stand komt. Maar daarvoor is een toename nodig van het aantal vrijwilligers. In het WMO-beleidsplan stelt de gemeente zich tot doel dat er tussen 2007 en 2011 een toename is van 10% van het aantal vrijwilligers.
- Afgeleide doelstelling is dat de gemeente propageert dat vrijwilligerswerk nodig is én vanzelfsprekend is voor iedereen uit onze gemeenschap. Dat bevordert ook de sociale cohesie (prestatievelid 1). De gemeente wil bereiken dat er in 2011 een toename is van 10% van het aantal activiteiten/organisaties die door vrijwilligers worden gedragen, ten opzichte van 2007.

Naast het raadsprogramma, de Perspectiefnota en het Wmo-beleidsplan zijn andere lokale kaders te benoemen.

Kadernota sport¹³

Met de beleidsnota wil Nieuwkoop het sportbeleid harmoniseren en etaleren met als basisgedachte "mee(r) bewegen."

Als algemene doelstelling van het sportbeleid hanteert Nieuwkoop: *"het bevorderen dat alle inwoners van de gemeente de mogelijkheid wordt geboden om op verantwoorde wijze en overeenkomstig eigen aanleg en behoefte sport te beoefenen"*. Langs de hoofdlijnen accommodatie-, tarieven- en subsidiebeleid wordt invulling gegeven aan deze doelstelling.

Algemene subsidieverordening Nieuwkoop

De Algemene Subsidieverordening (ASV) Nieuwkoop is op 26 april 2007 door de gemeenteraad vastgesteld.

Op basis van de ASV zijn beleidsregels voor het subsidiebeleid opgesteld.

In de beleidsregels is specifiek opgenomen voor welke beleidsterreinen en activiteiten instellingen subsidie kunnen aanvragen. Het vrijwilligerswerk vormt één van die beleidsterreinen.

De wijze waarop vrijwilligersorganisaties gesubsidieerd worden door de gemeente Nieuwkoop betreft een waarderings- en activiteitensubsidie.

'Agenda van de Toekomst'

Deze agenda is in 2005 opgesteld door de toenmalige gemeenten Liemeer, Ter Aar en Nieuwkoop en vormt één van de leidraden voor de 'Structuurvisie Nieuwkoop 2040, Deel I', opgesteld door de gemeente Nieuwkoop en vastgesteld in 2009.

In deze toekomstbeelden worden een aantal zaken aangegeven en als uitgangspunt van beleid benoemd.

- de sterke sociale structuur
- het op peil houden van het voorzieningenniveau
- de leefbaarheid in de kernen

¹² Wmo-beleidsplan Mee(r) Doen, Gemeente Nieuwkoop, Nieuwkoop, februari 2008

¹³ Integrale kadernota sportbeleid 2009-2020 'Mee® bewegen', Nieuwkoop, vastgesteld 12 maart 2009

Notitie harmonisatie jeugd en jongerenwerk¹⁴

De visie van de gemeente op het jeugd- en jongerenwerk is dat zij in de preventieve sfeer een belangrijke bijdrage levert aan het bereiken van de doelstellingen zoals geformuleerd in het Wmo-beleidsplan. De gemeente wil dat activiteiten die voor en door de jeugd georganiseerd worden blijven bestaan. Dit uit zich niet in het verder professionaliseren van het jeugd- en jongerenwerk. Dit impliceert dat er een groter beroep op vrijwilligers wordt gedaan. De Stichting Jeugd en Jongerenwerk Midden Holland (STJJMH) ondersteunt en begeleidt vrijwilligersorganisaties in het aanbieden van passende en aansprekende activiteiten voor de jeugd. De gemeente zet in op tenminste drie kernen waar een vaste plek is waar jeugd- en jongerenwerk aangeboden kan worden.

Kadernotitie Jeugdbeleid

In de kadernotitie worden de kaders aangegeven waarbinnen het jeugdbeleid van de gemeente Nieuwkoop ten uitvoer moet worden gebracht. Hierin komt ook het thema participatie en jongeren aan bod. Enkele relevante uitgangspunten in de kadernotitie zijn:

- het stimuleren van de betrokkenheid van jongeren bij de gemeente Nieuwkoop door activering en/of participatie.
- Voldoende voorzieningen voor jongeren in alle leeftijdscategorieën en aansluitend op de behoefte en samenwerking van de verenigingen.

Kadernotitie Ouderenbeleid

Momenteel is er een kadernotitie ouderenbeleid in ontwikkeling. In deze kadernotitie komt ook de mogelijke inzet van ouderen als vrijwilligers aan bod.

Enkele relevante uitgangspunten in de conceptnota zijn:

- Een adequate en afdoende structuur van voorzieningen voor ouderen in alle leeftijdscategorieën en aansluitend op de behoefte en passend binnen het subsidiebeleid.
- Ouderen worden gestimuleerd om hun kennis, ervaring en vakmanschap in te zetten voor de maatschappij door middel van vrijwilligerswerk.

Dorpsplannen

De gemeente treedt in overleg met de kernen om te komen tot door de bewoners gedragen dorpsplannen. Dit beoogt het zelforganiserend vermogen en de zelfredzaamheid van bewoners te ontwikkelen met als resultaat dat bewoners zelf initiatieven en activiteiten ontplooien. Veel activiteiten zijn gericht op de leefbaarheid van het dorp. In de kern Nieuwveen is er een dorpsplan in ontwikkeling. Werkgroepen, bestaande uit inwoners van Nieuwveen, zijn momenteel bezig met het uitwerken van de thema's. In de kern Noorden zijn de eerste stappen gezet voor het opstarten van een dorpsplan.

---

¹⁴ Notitie harmonisatie jeugd en jongerenwerk Gemeente Nieuwkoop 2009, Nieuwkoop, vastgesteld op 24 december 2008

4.3. Financieel kader

In de begroting van de gemeente Nieuwkoop ziet de financiële bestedingsruimte voor het vrijwilligersbeleid er als volgt uit:

	2009	2010	2011	2012	2013
Subsidie vrijwilligersorganisaties*	€ 169.684	€ 181.381	€ 183.195	€ 185.027	€ 186.887
Subsidie deskundigheidsbevordering*	€ 25.688	€ 25.945	€ 26.204	€ 26.466	€ 26.731
Amendement ^{15*}	€ 30.000	€ 30.300	€ 30.603	€ 30.909	€ 31.218
Amendement ^{16*}	€ 70.000	€ 70.700	€ 71.407	€ 72.121	€ 72.842
Vrijwilligersprijs	€ 1.066	€ 1.066	€ 1.066	€ 1.066	€ 1.066
Vrijwilligersverzekering ¹⁷	€ 3.237	€ 3.237	€ 3.237	€ 3.237	€ 3.237
Maatschappelijke stage	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000
Totaal	€ 313.675	€ 326.629	€ 329.712	€ 332.826	€ 335.981

* Middelen voor 2010 tot en met 2013 zijn gebaseerd op een indexering van 1%.

¹⁵ middelen zijn beschikbaar gesteld om kadertraining en sportbeoefening door jeugd en jongeren te bevorderen.

¹⁶ middelen zijn beschikbaar gesteld om kadertraining en sportbeoefening door jeugd en jongeren te bevorderen.

¹⁷ Het budget voor de vrijwilligersverzekering is gebaseerd op een vast bedrag per inwoner. De verzekering bestaat uit een ongevallen – en een aansprakelijkheidsverzekering.

5. Relevante ontwikkelingen

Hoewel er in Nieuwkoop sprake is van een bloeiend verenigingsleven en een relatief hoge sociale participatiegraad wil dat niet zeggen dat beleidsmakers en vrijwilligersorganisaties niets te doen staat. Hieronder enkele relevante ontwikkelingen.

Algemeen

Deregulering

Minder regels en administratieve lastenverlichting voor burgers en bedrijven staat al geruime tijd op de – landelijke en lokale - politieke agenda's. In de gemeente Nieuwkoop loopt vanaf medio 2008 het project "Deregulering". In dit project worden de belangrijkste gemeentelijke vergunningen en regelingen doorgelicht en waar nodig en mogelijk versimpeld.

Met het nieuw opgesteld evenementenbeleid is het voor organisaties eenvoudiger een vergunning aan te vragen of zijn ze soms zelfs hiervan gevrijwaard. Ook het aanvragen van een subsidie is vereenvoudigd doordat dit digitaal kan en voor bedragen onder de €1000 wordt gelijk een beschikking afgegeven. Dit betekent een administratieve lastenverlichting. Tevens zijn de leges afgeschaft voor vergunningen aan non-profit organisaties.

Meedoen "moet"

De overheid maakt duidelijk dat zij van burgers verwacht dat ze participeren en zich ontwikkelen. Dit is de visie onder veel landelijke regelgeving, bijvoorbeeld voor arbeidsmarktintegratie, inburgering, Wmo en maatschappelijke stages. Het gevolg is dat nieuwe groepen vrijwilligers de markt betreden. Groepen waarbij begeleiding van zowel vrijwilligers als organisatie erg van belang is.

Inburgering

Naast studie en werk is vrijwilligerswerk een participatievorm waarmee praktijkgerichte inburgeringstrajecten verbonden kunnen worden. De nadruk op de kennis van de samenleving en praktische vaardigheden, naast de taalvaardigheden, betekent dat inburgeraars veel meer aan buitenschoolse activiteiten moeten gaan doen. Dat kan bijvoorbeeld door middel van een (taal)stage bij een vrijwilligersorganisatie of door contact met een vrijwillige taalcoach (mentor/maatje). Ook het verbinden van inburgering met maatschappelijke stages voor jongeren behoort tot mogelijkheden.

De ISDR heeft hierover afspraken gemaakt met Stichting Vluchtelingenwerk, die hiervoor subsidie ontvangt van de ISDR.

Arbeidsrealisatie Centrum

Vanuit het ISDR worden er personen bij het Arbeidsrealisatie Centrum (ARC) geplaatst. Bij het Arbeidsrealisatie Centrum kunnen mensen met een uitkering samen werken aan een betere kwaliteit van hun eigen leven. De belangrijkste pijlers van een ARC zijn: (nieuwe) contacten leggen en maatschappelijk en sportief bezig zijn. Doordat de deelnemers iets voor een ander kunnen betekenen, ontwikkelen ze ook de kwaliteit van hun eigen leven.

Een ARC is altijd gevestigd bij een sportclub, omdat daar vaak veel werkzaamheden mogelijk zijn. Bijvoorbeeld onderhoud van velden en groen, schoonmaakwerk, helpen bij het maken van een clubblad, enz.

Ondersteunende begeleiding uit AWBZ

Op 1 januari 2009 is een wijziging in het pakketmaatregelen ondersteunende begeleiding (AWBZ) doorgevoerd. Deze verandering vindt plaats bij de functies begeleiding, activerende begeleiding en behandeling. Dit worden twee functies begeleiding en behandeling. Deze functies kunnen worden geïndiceerd bij mensen die een matige tot zware beperking hebben. Voor de mensen met een lichte beperking vervalt het recht op begeleiding. Daarnaast vervalt de psychosociale grondslag bij een indicatie. Voor de laatstgenoemde groep verzorgt de gemeente de ondersteuning. Dit valt onder de WMO. De groep van mensen met een lichte beperking moeten begeleiding in de eigen omgeving zoeken of zelf begeleiding inkopen.

Het gaat hierbij vaak om ondersteuning bij boodschappen doen, culturele uitjes of ondersteuning bij administratieve zaken. Door deze bezuiniging zal er nog vaker een beroep op vrijwilligers worden gedaan.

Hogere eisen aan vrijwilligers

De eisen die worden gesteld aan organisaties, en daarmee aan vrijwilligers, worden steeds hoger, vooral ook door ontwikkelingen in wet- en regelgeving. De vraag naar vrijwilligers blijft groeien als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen zoals de vermaatschappelijking van de zorg en de vergrijzing.

Maatschappelijk betrokken ondernemen

Vanuit werkgevers en bedrijven is er steeds meer aandacht voor vrijwilligerswerk.

Met grote multinationals als trendsetters, zien ook steeds meer kleinere bedrijven het als een maatschappelijke verantwoordelijkheid een bijdrage te leveren aan een sterke en sociale samenleving. Zij faciliteren hun medewerkers om binnen werktijd maatschappelijke taken te verrichten.

De gemeente Nieuwkoop wil een voorbeeldfunctie zijn en zelf ook medewerkers stimuleren een bijdrage te leveren aan de samenleving.

Behoeftte ondersteuningsfunctie vrijwilligersorganisatie

De landelijke Commissie Vrijwilligersbeleid heeft aan de hand van een monitor geconcludeerd dat vrijwilligersorganisaties in zeer beperkte mate behoefte hebben aan ondersteuning in de vorm van een vrijwilligerssteunpunt. Als verklaring hiervoor noemt die commissie het feit dat een deel van de knelpunten waar vrijwilligersorganisaties mee te maken hebben wordt veroorzaakt door het gemeentelijk beleid op andere terreinen (accommodatiebeleid, subsidiebeleid, regelgeving en dergelijke) dan het vrijwilligerswerkbeleid. Omdat de vrijwilligerssteunpunten zich primair richten op het ondersteunen op het terrein van vrijwilligers, kan voor een belangrijk ander deel de knelpunten van de organisaties hierdoor niet worden opgelost. Aangezien de knelpunten op de andere terreinen voor de organisaties veel wezenlijker zijn, is de behoefte aan ondersteuning door een vrijwilligerssteunpunt gering.

Voor de regio Rijnstreek en de gemeente Nieuwkoop zijn afgelopen jaren al een aantal onderzoeken gedaan naar ondersteuningsfunctie en de knelpunten binnen de vrijwilligersorganisaties. Het is nu zaak de uitkomsten van die onderzoeken zoals bijvoorbeeld behoefte aan ondersteuning bij fondsenwerving en de feitelijke situatie naar elkaar toe te brengen.

Economische crisis

Nederland verkeert momenteel in een economische crisis. De effecten voor de langere termijn zijn nog niet te overzien. Toch kan worden aangenomen dat de crisis gevolgen heeft voor het vrijwilligerswerk.

Afgelopen oktober heeft het kabinet besloten dat de AOW-leeftijd verhoogd wordt naar 67 jaar vanaf 2025 (66 jaar vanaf 2020). Dit betekent dat de groep 'fitte' ouderen die nog geen vrijwilligerswerk verricht, pas later beschikbaar komt voor het vrijwilligerswerk. Door de crisis moet het bedrijfsleven hun budgetten inkrimpen en richten ze zich meer op hun core-business. Minder tijd en geld zal worden besteed aan maatschappelijk ondernemen, het stimuleren van medewerkers voor vrijwilligerswerk.

Bevolking

Vergrijzing

Volgens prognoses van het Centraal Bureau voor de Statistiek zal in 2020 het aantal Nederlanders jonger dan 20 jaar zijn afgenomen met 4 % ten opzichte van 2010. Het aantal Nederlanders van 65 jaar en ouder daarentegen zal zijn toegenomen met 32 %. De middencategorie van 35 tot 49 jaar is sterk vertegenwoordigd in het vrijwilligerswerk. Maar de rol van ouderen bij vrijwilligerswerk en mantelzorg is snel aan het groeien. Vaak stoppen ouderen pas na hun vijftenzeventigste jaar met vrijwilligerswerk. Van de andere kant nemen ouderen in toenemende mate deel aan het arbeidsproces. Dit is onder meer het resultaat van overheidsingrijpen waarbij het voortijdig stoppen met werk steeds minder aantrekkelijk wordt gemaakt. Zoals al reeds is vermeld wordt de AOW leeftijd verhoogd van 65 naar 67 jaar. Met het ouder worden van de bevolking, ontstaat ook de situatie dat ouderen oudere ouders hebben. De zorg die deze ouders behoeven zorgt voor een toename van de mantelzorg. Weinig tijd blijft er over voor vrijwilligerswerk. Voor Nieuwkoop is de prognose dat in 2020 het aantal Nederlanders jonger dan 20 jaar zijn afgenomen met

17 % ten opzichte van 2010. Het aantal Nederlanders van 65 jaar en ouder daarentegen zal zijn toegenomen met 45%¹⁸.

Leefstijl

Vrije tijd

Nederlanders switchen steeds meer tussen soorten tijdsbestedingen. De arbeidsparticipatie neemt toe (met name door de toestroom van vrouwen tot de arbeidsmarkt). In Nieuwkoop bedroeg in de periode 2006-2008 de arbeidsparticipatie van vrouwen 59%. Voor wat betreft de vrije tijd wordt steeds meer tijd besteed aan computergebruik (het aantal uren computergebruik steeg in vijf jaar tot vier uur wekelijks). Daarnaast is er een vercommercialisering van de vrije tijd en een scherpere concurrentie op de vrijetijdsmarkt. Verder zijn er tekenen van verdere individualisering en intensivering van de vrijetijdsbesteding. Door al deze ontwikkelingen zal vrijwilligerswerk meer concurrentie krijgen.

Ontkerkelijkheid

Aangetoond is dat kerkelijkheid gepaard gaat met een sterkere deelname aan vrijwilligerswerk. De kerkelijkheid in Nederland daalt echter sterk (sinds 1970 van 75% naar 45% van de bevolking). Naar verwachting daalt dit percentage kerkelijken in 2015 verder naar 30% (ondanks de stijging van het aantal moslims in Nederland). Daarentegen zijn er ook een aantal groeikerken : b.v. de evangelische beweging, pinksterbeweging, Evangelische broedergemeenten, moslims en migrantenchristenen. Ook stijgt het aantal aanhangers van "New Age groeperingen".

Bovenstaande neemt niet weg dat kerken en andere geloofsgemeenschappen in Nederland een duidelijke en belangrijke rol spelen in het vrijwilligerswerk.

Individualisering

Op dit moment bestaat een derde van alle huishoudens uit één persoon (in grote steden is dat zelfs de helft), nog eens een derde bestaat uit twee personen. Het aantal personen per huishouden daalde behoorlijk de afgelopen decennia. Het aantal huishoudens daarentegen nam sterk toe. Een en ander wordt veroorzaakt door o.a. de vergrijzing, en het groeiend aantal echtscheidingen. Deze ontwikkeling is van invloed op het vrijwilligerswerk omdat uit onderzoek is gebleken dat Nederlanders met een gezin relatief vaak vrijwilligerswerk doen dan alleenstaanden¹⁹. In Nieuwkoop waren er in 2008 in totaal 10.060 huishoudens. Hiervan bestond 23% uit eenpersoonshuishoudens en 5% uit eenoudergezinnen. In de Rijnstreek was dit respectievelijk 28% en 6%²⁰.

Invulling vrijwilligerswerk

In de Nederlandse samenleving is er een tendens te bespeuren waarbij de vrijwilliger steeds meer kiest voor korte, afgebakende klussen. Het voor een langdurige periode beschikbaar stellen als vrijwilliger wordt, met name bij jonge vrijwilligers, steeds minder de regel. Ook kiest de vrijwilliger voor een organisatie waar zij zich thuis voelt.

Digitalisering

Een relatief nieuw fenomeen in vrijwilligersland dat met name de jongere generatie zal aanspreken is vrijwilligerswerk doen vanachter de pc. Voorbeelden zijn de Kindertelefoon waar vrijwilligers met kinderen chatten en de "e-buddy's" die mailen met zorgvragers. Maar ook lotgenotencontact of informatiehulp.

Aanbod vrijwilligers

Bij de veranderingen in de relatie tot het aanbod van vrijwilligerswerk en de gewenste invulling van vrijwilligerswerk, is het belangrijk aandacht te besteden aan het aanbod van vrijwilligers. Extra aandacht dient uit te gaan naar de doelgroepen jongeren, ouderen en werknemers/bedrijfsleven. De belangrijkste ontwikkelingen van de afgelopen decennia zijn de toegenomen immigratie vanuit niet-westerse landen en vergrijzing en ontgroening van de bevolking in Nederland. Ook de demografische ontwikkeling in Nieuwkoop laat zien dat er een trend van vergrijzing en ontgroening is. Een toenemende immigratie vanuit niet-westerse landen is in Nieuwkoop niet aan de orde.

---

¹⁸ CBS Statline, 2009

¹⁹ Toekomstverkenning vrijwillige inzet 2015, Sociaal en Cultureel Planbureau, Den Haag, 2007

²⁰ De Rijnstreek in cijfers 2008, Rijnstreekberaad, Alphen aan den Rijn, december 2008

Ouderen

In 2012 zijn zes miljoen van de zestien miljoen mensen in Nederland 55 jaar of ouder. Met een toenemende levensverwachting zal het aantal mensen boven de tachtig jaar, de leeftijd waarop men in het algemeen meer gezondheidsproblemen kent, ook fors zijn gestegen. Dat heeft gevolgen voor de vrijwillige inzet:

- De doelgroep ouderen zelf vergrijst, dat wil zeggen: wordt steeds ouder;
- De doelgroep ouderen wordt steeds omvangrijker, en neemt een steeds groter deel in van de bevolking
- De vrijwilligers vergrijzen
- Ouderen nemen vaker de taak van mantelzorg op zich, ouders van ouderen worden immers ook ouder.

Ouderen zijn steeds vaker goed opgeleid en hebben een schat aan kennis en ervaring op alle mogelijke maatschappelijke terreinen. Daarnaast geldt dat zij over het algemeen in hun eigen levensonderhoud voorzien en niet meer afhankelijk zijn van betaalde arbeid. Een aanzienlijk deel heeft ervaring met vrijwilligerswerk. Veel ouderen hebben behoefte om zich maatschappelijk nuttig te maken en sociale contacten te onderhouden.²¹

Een interessante doelgroep binnen het segment ouderen is de groep zogenoemde 'fitte VUT-ers', of 'nieuwe ouderen'. De stijgende vraag naar vrijwillige inzet op terreinen als zorg en welzijn (zie de Wmo), hulpverlening en milieu zal voor een deel door deze groep vitale ouderen moeten worden opgevangen. De bevolking in Nieuwkoop behoort voor 30% tot de leeftijdsgroep van 55 en ouder. De komende jaren zal de vergrijzing toenemen zoals eerder al is aangegeven.

Allochtonen

Allochtonen vormen een substantieel onderdeel van de Nederlandse bevolking. De prognose is een groei tussen 2010 en 2020 van 14 %. Nederland telt momenteel 1,7 miljoen niet-westerse allochtonen. In 2015 zal dit aantal zijn toegenomen tot 1,9 miljoen.

Voor nieuwkomers in de Nederlandse samenleving is het belangrijk dat zij in alle maatschappelijke sectoren mee kunnen doen. Allochtonen zijn vaak minder bekend met het Nederlandse verenigingsleven. Als vrijwilliger zijn zij eerder te vinden in migrantenorganisaties, religieuze en culturele instellingen of allochtone sportverenigingen dan in het traditionele Nederlandse vrijwilligerswerk. Van de vier grote etnische gemeenschappen in Nederland zijn Turken en Marokkanen het minst actief (ten opzichte van Surinamers en Antillianen).

Interculturalisering van vrijwilligerswerk blijft van groot belang om allochtonen te betrekken en organisaties te laten aansluiten bij de veranderende omgeving. Allochtone vrijwilligersorganisaties kennen dezelfde problemen als andere vrijwilligersorganisaties. Het blijkt echter dat allochtone vrijwilligers weinig gebruik maken van de ondersteuningsstructuur. Onbekendheid ermee is daar debet aan. Ook kan vrijwilligerswerk als vorm van sociale ondersteuning bij het integreren in de samenleving worden ingezet.

Ten opzichte van het landelijk gemiddelde is het aandeel allochtonen ten opzichte van de totale bevolking van Nieuwkoop gering. In Nieuwkoop is 8% van de bevolking allochtoon (peildatum 1 januari 2008) ten opzichte van 14% van de Rijnstreek in totaal. 3% van de bevolking is een niet-westerse allochtoon (peildatum 1 januari 2008) ten opzichte van 7% van de Rijnstreek in totaal.²²

Jongeren

Het is nooit vanzelfsprekend geweest dat jongeren vrijwilligerswerk verrichten op dezelfde manier als hun ouders dat doen. Maar het blijkt wel steeds lastiger om jongeren te interesseren voor vrijwilligerswerk binnen de georganiseerde bolwerken van sport, politiek en maatschappelijk werk. Jongeren willen een eigen weg kiezen bij maatschappelijke participatie.

Een middel om jongeren in aanraking te laten komen met vrijwilligerswerk is de maatschappelijke stage. Met de vormgeving van de MaS voor het voortgezet onderwijs in Nieuwkoop is in 2009 gestart. Participe zal de makelaarsfunctie voor de gemeente Nieuwkoop uitvoeren en bemiddelen voor stageplekken voor leerlingen van het Ashram College Nieuwkoop. Inzet is dat de stages zoveel mogelijk lokaal vervuld worden.

---

²¹ Eindrapport van de Commissie Vrijwilligersbeleid 'Verder werken..er is nog een wereld te winnen!', Den Haag, 2005

²² De Rijnstreek in cijfers 2008, Alphen aan den Rijn, december 2008

Ontwikkeling servicepluspunten

Vanaf 1 januari 2009 is de gemeente met en de Intergemeentelijke Sociale Dienst De Rijnstreek (ISDR) gestart met servicepluspunten. Stichting Trefpunt Welzijn Nieuwkoop zorgt voor de uitvoering.

In deze laagdrempelige omgeving is informatie verkrijgbaar over gemeentelijke producten, en in het bijzonder over de onderwerpen wonen, werk en inkomen, zorg en welzijn.

Voor inwoners van de gemeente Nieuwkoop betekent dit dat men in zowel Nieuwkoop, Nieuwveen als Ter Aar terecht kan voor het opvragen van informatie, het maken van afspraken met de ISDR en het verkrijgen van hulp bij het invullen van formulieren. De servicepluspunten zijn tijdelijk gehuisvest in de gemeentehuizen in Ter Aar en Nieuwveen. In Nieuwkoop kan men terecht bij Trefpunt Nieuwkoop.

De informatie- en advies functie van de Wmo krijgt hierin vorm.

Het dienstverleningsniveau van de servicepluspunten wordt in de loop van 2009 verder uitgebreid. Zo worden uit de kernen Nieuwveen en Ter Aar vrijwilligers geworven die een belangrijke rol gaan spelen in het geven van informatie. De kennis en ervaring opgedaan door de vrijwilligers van Trefpunt Nieuwkoop wordt gebruikt bij het opleiden van vrijwilligers voor de servicepluspunten.

Home-Start

Per 1 september 2009 neemt de gemeente deel aan het programma Home-Start.

Home-Start is een programma voor opvoedingsondersteuning. Ervaren en getrainde vrijwilligers bieden ondersteuning, praktische hulp en vriendschap aan ouders met ten minste één kind van 6 jaar of jonger.

Home-Start is ontstaan in Engeland als aanvulling op professionele hulp- en dienstverlening en wordt wereldwijd in 20 landen uitgevoerd. Home-Start wordt uitgevoerd door Humanitas in Alphen aan den Rijn. De coördinator van Home-Start is bij Humanitas in dienst.

6. Uitgangspunten voor beleid

Gekeken naar de beleidsmatige kaders op landelijk, provinciaal, regionaal en/of lokaal niveau, de ontwikkelingen op het gebied van vrijwilligersbeleid en de plaatselijke situatie ten aanzien van het vrijwilligersbeleid zijn de volgende beleidsuitgangspunten geformuleerd:

1. De vijf basisfuncties zoals door VWS beschreven worden als kapstok voor het lokaal vrijwilligersbeleid gehanteerd.

Na 2011 dient elke gemeente omschreven te hebben hoe de ondersteuning van het vrijwilligerswerk vorm krijgt binnen de kaders van de Wmo. De basisfuncties dienen als meetlat (voor de kwaliteit) voor de ondersteuning in gemeenten.

De vijf basisfuncties zijn:

1. Vertalingen maatschappelijke ontwikkelingen naar beleid
2. Makelaarsfunctie;
3. Aanbieden van ondersteuningsstructuur;
4. Stimuleren en waarderen vrijwilligerswerk;
5. Vastleggen en borgen van opgedane ervaring.

Tympaan zal in de gemeente Nieuwkoop een nulmeting uitvoeren.

2. Integraal vrijwilligersbeleid tussen verschillende beleidssectoren is noodzakelijk om effectieve en efficiënte ondersteuning te kunnen bieden. Herijking van de tot nu toe ingezette instrumenten is nodig.

In diverse beleidssectoren, zoals sport, ouderen en jeugd wordt het belang van vrijwilligerswerk onderkend. Daarnaast wordt het vrijwilligerswerk breder ingezet bij bijvoorbeeld reïntegratie, inburgering of maatschappelijke stage. Bij het uitvoeren van vrijwilligersbeleid dient bekeken te worden waar verschillende beleidssectoren bij elkaar kunnen aanhaken. Bekeken dient te worden of de tot nu toe gebruikte instrumenten zoals bijvoorbeeld de digitale vacaturebank hiervoor effectief ingezet kunnen worden of een aanpassing behoeven. Ook mogelijke andere inzet van bijvoorbeeld het participatiebudget moet worden onderzocht. Vrijwilligerswerk kan door de sociale dienst als instrument ingezet worden om personen in de samenleving te reïntegreren.

3. Zorgdragen voor een adequate structuur voor de ondersteuning van het vrijwilligerswerk.

Vrijwilligersorganisaties blijken niet altijd behoefte te hebben aan ondersteuning via een vrijwilligerssteunpunt. Dit omdat de ondersteuning zich vaak alleen maar richt op ondersteuning in het vrijwilligersbeleid, zoals bijvoorbeeld het werven en behouden van vrijwilligers. Knelpunten worden vaak op andere beleidsterreinen ervaren (zoals bijvoorbeeld accommodatiebeleid). De wens vanuit de gemeente is om ondersteuning te bieden aan vrijwilligersorganisaties. Afgelopen jaren zijn er al onderzoeken gedaan waarin de ondersteuningsbehoefte en knelpunten aan bod zijn gekomen. Het is nu van belang de uitkomsten van die onderzoeken zoals bijvoorbeeld de ondersteuningsbehoefte bij fondsenwerving, huisvesting en zaalruimte voor activiteiten en deskundigheidsbevordering als ook bijvoorbeeld een wervingsplan om vrijwilligers te werven en behouden voor het lokale jeugd- en jongerenwerk, samen te brengen met de feitelijke situatie en daar actie op te ondernemen. Regionale samenwerking dient bij deze afweging te worden meegenomen.

De rol die de gemeente hierin neemt is voorwaardenscheppend, stimulerend en ondersteunend.

Organisaties zijn echter zelf verantwoordelijk voor het tot stand komen van hun eigen vrijwilligersbeleid. Organisaties formuleren, financieren en voeren hun eigen beleid uit.

4. Stimuleren en faciliteren van vraag en aanbod in samenwerking met instellingen die werken met vrijwilligers door creëren makelaarsfunctie.

Instellingen komen door ontwikkelingen binnen het vrijwilligerswerk telkens voor nieuwe uitdagingen te staan. Nieuwe ontwikkelingen zijn onder andere het invoeren van de maatschappelijke stage, vrijwilligerswerk dat ingezet wordt als middel om in te burgeren of te reïntegreren. De uitgangspositie voor het verrichten van vrijwilligerswerk kan hierdoor uiteenlopen en hiermee ook de te bieden ondersteuning door de instellingen die met vrijwilligers samenwerken. De gemeente dient ondersteuning te bieden bij het matchen van vraag en aanbod door het creëren van een bemiddelingsstructuur in de vorm van een makelaarsfunctie, en ondersteuning aan de instellingen te bieden om hun organisatie in te richten op de veranderende ondersteuningsbehoefte.

5. Het zorgen voor voldoende bekendheid en waardering voor vrijwillige inzet

Om vrijwilligers te vinden en te binden is het noodzakelijk dat er bekendheid wordt gegeven aan de mogelijkheden die binnen het vrijwilligerswerk voorhanden zijn. Informatie moet voor belangstellenden eenvoudig te verkrijgen zijn. Het lokale aanbod van vrijwilligerswerk dient in kaart te worden gebracht. Waardering voor vrijwillige inzet kan worden vormgegeven door het uitreiken van een vrijwilligersprijs en/of door juist bijvoorbeeld alle vrijwilligers in het zonnetje te zetten. De gemeente faciliteert en stimuleert initiatieven vanuit het veld.

6. Het stimuleren en faciliteren van diverse (doel)groepen voor vrijwillige inzet en burgerinitiatieven

Ontwikkelingen op maatschappelijk gebied en in het vrijwilligerswerk zorgen dat er extra druk ontstaat op het aanbod van vrijwilligers. Extra aandacht dient uit te gaan naar de doelgroepen jongeren, ouderen en werknemers/bedrijfsleven. Doelgroepen die nog ondervertegenwoordigd zijn in het vrijwilligerswerk moeten worden gestimuleerd zich in te zetten voor vrijwilligerswerk.

Bij benadering van verschillende doelgroepen moet ingezoomd worden op hun specifieke interesses en mogelijkheden voor vrijwillige inzet. Ouderen bijvoorbeeld beschikken vaak over veel kennis en zouden bijvoorbeeld als coach vrijwilligerswerk verrichten.

7. Deskundigheidsbevordering aan vrijwilligersorganisaties aanbieden binnen financiële mogelijkheden

Vrijwilligers willen hun taak zo goed mogelijk uitvoeren en zich blijven ontwikkelen. Opleiding training en advies is daarom een belangrijk ondersteunend instrument. De gemeente verstrekt hiervoor subsidie. Aanhaken bij deskundigheidsbevordering door landelijke of sectorspecifieke organisaties moet worden gedaan. Vanuit het oogpunt van participatie en gezondheid moet er vooral worden ingezet op kadertraining voor sport en jongeren.

8. De gemeente als vrijwilliger

Ook de gemeente wil een steentje bijdragen aan vrijwillige inzet. Dit wordt gedaan uit waardering voor alle vrijwilligers maar ook omdat goed voorbeeld goed doet volgen. De gemeente Nieuwkoop vervult als grote werkgever een voorbeeldrol binnen de gemeente door haar medewerkers te motiveren vrijwilligerswerk te doen.

7. Beslispunten

De gemeenteraad van Nieuwkoop wordt de volgende beslispunten voorgelegd:

1. In te stemmen met de beleidsuitgangspunten die een kader vormen voor het vrijwilligersbeleid in de gemeente Nieuwkoop. De beleidsuitgangspunten zijn:
  1. *De vijf basisfuncties zoals door VWS beschreven worden als kapstok voor het lokaal vrijwilligersbeleid gehanteerd;*
  2. *Integraal vrijwilligersbeleid tussen verschillende beleidssectoren is noodzakelijk om effectieve en efficiënte ondersteuning te kunnen bieden. Herijking van de tot nu toe ingezette instrumenten is nodig;*
  3. *Zorgdragen voor een adequate structuur voor de ondersteuning van het vrijwilligerswerk;*
  4. *Stimuleren en faciliteren van vraag en aanbod in samenwerking met instellingen die werken met vrijwilligers door creëren makelaarsfunctie;*
  5. *Het zorgen voor voldoende bekendheid en waardering voor vrijwillige inzet;*
  6. *Het stimuleren en faciliteren van diverse (doel)groepen voor vrijwillige inzet en burgerinitiatieven;*
  7. *Deskundigheidsbevordering aan vrijwilligersorganisaties aanbieden binnen financiële mogelijkheden;*
  8. *De gemeente als vrijwilliger.*
2. De beleidsuitgangspunten het kader te laten vormen voor de afspraken die op uitvoerend niveau worden gemaakt tussen instellingen betrokken bij vrijwilligerswerk en de gemeente Nieuwkoop.
3. In de nota zijn de huidige en toekomstige middelen voor het vrijwilligersbeleid opgenomen. Uit de meicirculaire 2009 blijkt dat de komende jaren een negatief effect te bemerken is op de hoogte van de middelen uit het gemeentefonds. Bij de uitvoering van het vrijwilligersbeleid uit te gaan van het bestaande budget.

8. Procesplan

Met het opstellen van de kadernotitie is een start gemaakt met het formuleren van het vrijwilligersbeleid voor de gemeente Nieuwkoop. Een vervolgtraject op de kadernotitie wordt ingezet. In onderstaand procesplan wordt dit vervolgtraject geschetst. Inhoudelijke invulling van dit procesplan geldt als aanbeveling.

Fase	Onderdeel nota met acties		Wanneer+ wat
Initiatief+ definitie+ ontwerp+voorbereiding	1. visie+kaders+doelstellinge	Kadernotitie B&W Raad	B&W 03.11.09
	2. relevante ontwikkelingen		MR 26.11.09 BR 17.12.09
Realisatie	3. uitwerking speerpunten	Uitvoeringsdeel nota B&W	B&W 2 ^e kwartaal 2010
Nazorg			Evalueren en eventueel aanpassen

9. Bijlagen

Bijlage 1. Overzicht met verenigingen en organisaties gemeente Nieuwkoop

Ter Aar	
Aardamse basketbalclub	Muziekgroep mw. Meijer-Molenaar
B.C. De Bowlsjewieken	Biljartver. De Plas
Badminton Shuttle '74	Carnavalsver. De Plasduikers
Basischool.Aeresteijn	Comité 65+ reizen
Bejaardensoos Aardam	Comité Bloemencorso
Biljartver. Harago	Dierenopvang Rex
Bridge De Pastorale	Dorpshuis Ter Aar
Bridge De Slempempers	Gebr. Belang Plassengebied NWK.-Noorden
CMV Passage Ter Aar, afd. Ter Aar Passage	Hengelsport De Brasem
Comité Kindervakantie-spelen Ter Aar	Herv. vrouwenver. Ora et Labora
Cult. Hist Ver. Ter Aar	Historisch Museum Ter Aar
Ponyclub De Viergangruiters	Huize Aarhoeve
Drum en showband Dice Musica 83	Interkerk. Zang- en Muziekgr. Nooit Alleen
EHBO vereniging St. Cristoffel	Kinderdagverblijf Mikado
EHBO Ter Aar	Kledingmagazijn Mensen In Nood
Gemeenteband Dobruska	Lourdeswerk Ter Aar/Langeraar
Kunstmenu (school)	Mensport en Rijver. De Vossenburch
Lord's Voice	Muziekgroep mw. Meijer-Molenaar
LOT	Nationaal Fonds Ouderenhulp
Muziek Arti et Religioni	Ned. Ver. Ter Bescherming van Dieren
Oranje Comité Ter Aar	Nieuwkoopse Kamerkoor Tricinium
Peuterspeelz. Ter Aar	Postduivenver. De Luchtsport
R.K. Jeugdraad	Prins Bernhard Cultuurfonds
R.K.S.V. Altior	R.K. Jeugdraad
S.V. Iduna (voetbal)	R.K. Kerkkoor Soli Deo
Schaatstraining Ter Aar	R.K. Meisjesgilde
Scouting Abbé Pierre	Ruiterver en Ponyclub Viergangruiters
Scouting Welverro	St. Vluchtelingenwerk. Aar & Veenstreek
Seniorclub KBO Ter Aar	Stg. Aktieve Gezondheidszorg
Sportver. Advendo	Stg. Palliatieve Terminale Thuiszorg
St. Vluchtelingenwerk. Aar & Veenstreek	Stg. Tot Beheer Ver. Gebouw Parola
Stichting De Strooplikker	Stg. Tot behoud. Zwembad Aarweide
Surfclub Ter Aar	Stg. Volksdansgroep Mignon
Tafeltje Dekje Nieuwveen	Stg. Vrijwillige Hulpverlening Ter Aar
Tafeltje Dekje	Stichting Bewonersbelangen
TAVV voetbal	Stichting Dorpshuis
Tennisclub Langeraar	Tennisver. Ter Aar
Tienerclub Projecta	Ter Aarse Vogelvrienden
Toneelver. Piccolo	Unicef Ter Aar
TVTA Tafelt. Ter Aar	Vereniging De Zonnebloem Ter Aar/Langeraar
Vereniging Zij Actief	Vluchtelingenwerkgroep Ter Aar
Volksdver. Troubadours	Vrouwenver. De Vriendschap
Volleybalv. Scarabe	Woerdense Verlaat
Warme Winternacht	Meer Bewegen voor Ouderen
Werkgr. Geref. J & J werk Ter Aar	Oranjever. Pr. Margriet
Christelijk Koor Inspiratie	PSG Trixie
Zij Act. afd. Langeraar	Chr. Gem. Zangver. "Exelcior"

Nieuwkoop	Nieuwveen
Bibliotheek Nieuwkoop	Badmintonver. Nieuwveen
EHBO ver. Nieuwkoop	Bejaardencom. Nieuwveen
ICV (Isl. Cult. Ver.)	Bejaardensoos Nieuwveen
IVN (Natuur & Milieu)	Herv. Kerkkoor Nieuwveen
Koersbalclub NWK	KBO
Koninklijke Nieuwkoopse Landijsbaan	Koor ST. Caecilia
Kunstcommissie LNT	Liemeerse Dames Ver.
Meer Bewegen voor Ouderen	Muziekver. Cresendo
Nieuwkoopse Gemengd Koor	PSG Nieuwveen
NMT Koren	S.V. Nicolaas Boys
Postduivenvereniging De Vooruitgang	Sportver. Kwiek
PSG Nieuwkoop	St Oranjefeesten Nieuw
PSG Noorden	St. Dorpsstr. fst. Nieuwveen
Roeivereniging De Meije	St. Hist. Kring Liemeer
S.V. Nieuwkoop (voetbal)	St. Jeugdland Nieuwv. +
Speeltuin De Zudde	Tennisver. Nieuwveen
Speeltuin Zuideinde	Twirlver. Moonlight St.
St. Open Huis	Wandelsportvereniging
St. Promo. Nieuwkoop	Zwembad Aarweide **
St. Vluchtelingenwerk. Aar & Veenstreek	BBC voor 55+
Stichting De Torenschudders	Biljartver. Cafe Inn Nieuwveen
Tafeltje Dekje	De Zonnebloem Nieuwveen
Timmerdorp Nieuwkoop	Dierenpension "De Schilkhoeve"
Trefpunt Welzijn NWK	Hondenclub Ter Aar
Volleybalver. Waterl.	Kinderboerderij "De Schaapskooi"
VV Sportief	Koersbal Nieuwveen
VVV (Groene Hart)	Liemeer helpt Oost Europa
Watersport Langeraar	Meer bewegen voor ouderen S.V. Kwiek
Scouting Nieuwkoop	Ouderenplatform Liemeer
Amnesty International Nieuwkoop	Passage Nieuwveen/Zevenhoven
Badmintonclub Nieuwkoop	Postduivenver. "De Witpen"
Bejaardensociëteit Aar en Amstel	R.K. Jeugdraad
Chr. Gem. Zangver. "Con Amora"	R.K. koor "Canta Libre"
Chr. Gerf. Vrouwenver. Draagt Elk. Lasten	R.K. koor "De Regenboog"
Club 50+ Nieuwkoop	Sportvereniging Kwiek
Culturele Vereniging 't Reghthuys	Stichting ECC
Hervormde Jeugd raad Nieuwkoop	Stichting Kinderopvang Liemeer
Hervormde Mannensoos 55+	Stichting Raadsliedenwerk
Historisch Genootschap Nieuwkoop	Triatlon Trainingsgroep Nieuwkoop
Jeugdkoor Flos Campi	Vogelver. 't Sijtsje
Jeugdkoor Notentaal/Marble	Wandelsportvereniging
Jongerensoos De Rietkraag	
Kinderdagverblijf Polderpret	Noorden
Kinderopvang Catalpa	EHBO ver. Noorden
Koersbalclub NWK	Meer Bewegen voor Ouderen
KVO '80	Muziekver. Eensgezind
Ned. Herv. Vrouwenver.	NVS '46 Noorden
Nieuwkoopse Gemengd Koor	Oranje Comité
Nieuwkoopse Gemengd Koor	Sint Comité Noorden
NMT Koren	St. Jeugd. Noorden
R.K. gemengd Koor "Cantabo"	St. Nwk. Oranjefeesten

Ruitersportvereniging De Ziende	Vac. Comm. Noorden
S.V. Nieuwkoop (voetbal)	Basketbalver. Novo Stars
Scouting Nieuwkoop	Club 50+ Noorden
Sportvereniging OKK Nieuwkoop	De Zonnebloem
Stichting De Kosterij	Kinderkoor De Martientjes
Stichting De Zevensprong Nieuwkoop	LTO Noord Ter Aar/Liemmeer
Stichting Hospice Groep Nieuwkoop	NVS '46 Noorden
Stichting Immanuël	Rouwverwerkingskring
Stichting Wijde en Woudwetering	Sint Comité Noorden
Tafeltennisver. Nieuwkoop TTVN	Stg Angst-Fobie-Hyperventilatiehulp Nieuwkoop
Volleybalver. De Waterlanders	Stichting Wiegedood
Zangkoor "Allegro" Nieuwkoop	Vissersver. Nieuwkoop-Noorden
	Voetbalver. Sportief
Langeraar	Vogelasiel Noorden
De Schakel	VV Sportief

Overig (postadres buiten gemeente)
Cantorij De Drie Aren
Hengengelsportver. Nieuwkoop
Scouting Wapata
Gemengd Koor Pantonale
Zwemvereniging De Plas
Bureau Halt
Rijn en Venen, basisbibliotheek
Slachtofferhulp regio Hollands Midden
Slachtofferhulp regio Hollands Midden
Zorgwijzer
Zwemvereniging De Plas
St. Vluchtelingenwerk. Aar & Veenstreek
Judoschool Ter Aar
Crash Verzetsmuseum
Bureau Halt/Bureau Jeugdzorg),
Radio TV West
Stichting Verkeersbrigadiers
Stichting Verkeersbrigadiers
RDOG / GGD
St. Maatschapp. Dienst-vln. Midd. Holland
Thuiszorg. Groot. Rijnland
Muziekband Derivermen
Sjoelclub Langeraar
Bodekring ZHZ
Bodekring ZHZ
Mispagekoor
PSG Zevenhoven
St. Jeugd & Jongerenw. Midden Holland.

N.B. Dit overzicht is niet uitputtend en dient slechts ter indicatie voor een inzicht in het gevarieerde aanbod van organisaties en verenigingen binnen de gemeente. Ook de verdeling naar kern is indicatief; postadres en daadwerkelijke locatie van activiteit komen niet altijd overeen.

Bijlage 2. Beleidsmatige kaders vanuit rijk, provincie, regio en/of lokaal

1.1 Regionale kaders

Rijnstreekberaad

Het Rijnstreekberaad is het samenwerkingsverband van de gemeenten Alphen aan den Rijn, Kaag en Braassem, Nieuwkoop en Rijnwoude. Het biedt een platform voor overleg over gemeenschappelijke en grensoverschrijdende zaken. Centraal in de samenwerking staan de portefeuillehoudersoverleggen op de diverse beleidsterreinen. Het kan gaan om beleidsafstemming en belangenbehartiging, maar ook om de aanpak van concrete, uitvoerende projecten.

1.2 Lokale kaders

Wmo-beleidsplan 2008-2011²³

In de Wmo staan 9 prestatievelden benoemd.

1. het bevorderen van de sociale samenhang in, en leefbaarheid van, dorpen, wijken en buurten;
2. op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden;
3. het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning;
4. het ondersteunen van mantelzorgers, daaronder begrepen steun bij het vinden van adequate oplossingen indien zij hun taken tijdelijk niet kunnen waarnemen, alsmede het ondersteunen van vrijwilligers;
5. het bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch –psychisch- probleem en van mensen met een psychosociaal probleem;
6. het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behouden en bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer;
7. het bieden van maatschappelijke opvang waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd;
8. het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen en
9. het bevorderen van verslavingsbeleid.

Algemene subsidieverordening Nieuwkoop

De Algemene Subsidieverordening (ASV) Nieuwkoop is op 26 april 2007 door de gemeenteraad vastgesteld.

Op basis van de ASV zijn beleidsregels voor het subsidiebeleid opgesteld.

In de beleidsregels is specifiek opgenomen voor welke beleidsterreinen en activiteiten instellingen subsidie kunnen aanvragen. Het vrijwilligerswerk vormt één van die beleidsterreinen.

De gemeente Nieuwkoop heeft grote waardering voor iedere vorm van vrijwilligerswerk. Veel vrijwilligersorganisaties ontvangen een subsidie voor de organisatie van activiteiten. Indirect ondersteunt de gemeente hiermee het vrijwilligerswerk als zodanig. Voor het beschikbaar stellen van subsidies is de Algemene subsidieverordening leidend. Op grond van de verordening kan alleen sprake zijn van subsidiëring als de activiteiten passen binnen het beleid van de gemeente.

De wijze waarop vrijwilligersorganisaties gesubsidieerd worden door de gemeente Nieuwkoop betreft een waarderings- en activiteitensubsidie.

De waarderingssubsidie is gebaseerd op vaste bijdragen per beleidsterrein. Naast een waarderingssubsidie kan een vrijwilligersorganisatie een aanvraag indienen voor een activiteitensubsidie. Daarbij dient de organisatie rekening te houden met bepaalde algemene criteria. Indien aanvullende specifieke criteria per

---

²³ Wmo-beleidsplan Mee(r) Doen, Gemeente Nieuwkoop, Nieuwkoop, februari 2008

beleidsterrein noodzakelijk zijn, dan zal dit per beleidsterrein worden vermeld. Een omschrijving van de soort activiteiten die geboden kunnen worden staat tevens in het subsidiebeleid opgenomen.

Binnen de verdere uitwerking van het subsidiebeleid worden achtereenvolgens de volgende beleidsuitgangspunten gehanteerd:

- Door subsidie worden activiteiten mogelijk die passen in het gemeentelijke beleid;
- Als uitgangspunt geldt dat subsidie noodzakelijk moet zijn en altijd een aanvulling is op andere inkomsten;
- Subsidie voor vrijwilligersorganisaties wordt zoveel mogelijk verstrekt in de vorm van een 'waarderingssubsidie'. Het gaat om een tegemoetkoming in de algemene kosten van de organisatie die nodig zijn om te (blijven) bestaan;
- Als algemeen uitgangspunt komen activiteiten voor jeugd en jongeren tot 18 jaar en senioren van 60 jaar en ouder als eerste, en bij bepaalde beleidsterreinen uitsluitend, in aanmerking voor subsidieverstrekking. Bij bepaalde activiteiten en / of disciplines kan van deze leeftijdsgrenzen worden afgeweken.

Bijlage 3. Naslagwerken

- Algemene Subsidieverordening Nieuwkoop 2007, Gemeente Nieuwkoop, Nieuwkoop, vastgesteld 26 april 2008
- Beleidsregels Subsidiebeleid Nieuwkoop, gemeente Nieuwkoop, Nieuwkoop, vastgesteld 21 april 2009
- Plan van aanpak “Op streek in de Rijnstreek”, Stichting Jeugd- en Jongerenwerk Midden-Holland, Waddinxveen, 2007
- Beleidsnota Wet maatschappelijke ondersteuning ‘Mee® doen’ 2008-2011 Gemeente Nieuwkoop, Nieuwkoop, vastgesteld 7 februari 2008
- Raadsprogramma 2007-2010, Gemeente Nieuwkoop, Nieuwkoop, vastgesteld 25 januari 2007
- ‘Een solide basis gelegd’, perspectiefnota 2010- 2013, Gemeente Nieuwkoop, Nieuwkoop, vastgesteld 18 juni 2009
- Agenda voor de toekomst, gemeenten Liemeer, Ter Aar en Nieuwkoop, 2005
- Eindrapport Commissie Vrijwilligersbeleid ‘Verder werken....er is nog een wereld te winnen’, Den Haag, 2005
- Basisfuncties, Lokale ondersteuning vrijwilligerswerk en mantelzorg, Ministerie van VWS, Den Haag, 2007
- Beleidsbrief Mantelzorg en Vrijwilligerswerk 2008-2011 ‘Voor elkaar’, Ministerie van VWS, Den Haag, 2007
- ‘Toekomstverkenning vrijwillige inzet 2015, Sociaal en Cultureel Planbureau, Den Haag, 2007
- Jaarverslag 2008 ‘Kleurrijk in beeld’, Stichting Jeugd- en Jongerenwerk Midden-Holland, Waddinxveen, 2008
- Beleidsprogramma “Samen werken, samen leven”, kabinet Balkende IV, Den Haag, 2007
- Perspectiefnota 2010-2013, Een solide basis gelegd, Gemeente Nieuwkoop, vastgesteld 18 juni 2009
- Programma Provincie Nieuwe Stijl 2008-2011, Provincie Zuid-Holland, Den Haag, maart 2008
- Masterplan Wonen, Welzijn en Zorg gemeente Nieuwkoop, Regionale Commissie Gezondheidszorg Zuid-Holland Noord, juli 2009 (nog niet vastgesteld)
- Integrale kadernota sportbeleid 2009- 2020 ‘Mee(r) bewegen’, Gemeente Nieuwkoop, Nieuwkoop, vastgesteld 12 maart 2009
- ‘Meedoen in Zuid-Holland – Maatschappelijke Participatie 2009-2012, Naar een resultaatgerichte RAS en een duurzame, vraaggerichte steunfunctiestructuur’, Provincie Zuid-Holland, Den Haag, 2008
- Kadernotitie Jeugdbeleid 2009-2012 Gemeente Nieuwkoop, Nieuwkoop, vastgesteld 1 oktober 2009
- Concept Kadernotitie Ouderenbeleid 2010-2013 Gemeente Nieuwkoop, Nieuwkoop, oktober 2009
- Notitie harmonisatie jeugd en jongerenwerk Gemeente Nieuwkoop 2009, Nieuwkoop, vastgesteld op 24 december 2008

Bijlage 4. Websites

www.movisie.nl

www.vws.nl

www.vrijwilligerswerk.nl

www.scp.nl

www.cbs.nl